ISSN-0971-8397

યોજના

એપ્રિલ-૨૦૧૫ | વિકાસને સમર્પિત માસિક | ₹ ૧૦

ઉત્પાદન ક્ષેત્ર : વિકાસ અને પડકારો

ભારતમાં ઉત્પાદન ક્ષેત્ર : નવો દૃષ્ટિકોણ અને અનિવાર્ય આવશ્યકતાઓ

ઉત્પાદનક્ષેત્ર સંચાલિત વૃદ્ધિ, સ્પર્ધા અને પડકારો

શ્રમ કાયદાઓ અને ભારતનું ઉત્પાદનક્ષેત્ર
સુધારાઓની જરૂરિયાત

રાષ્ટ્ર નિર્માણની નવતર પહેલ
મેક ઇન ઇન્ડિયા

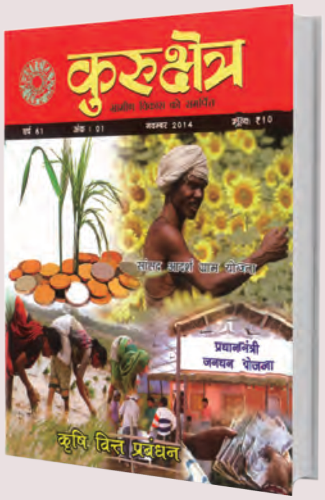

Subscription Rates of Yojana (English, Hindi), Kurukshetra (English, Hindi) & Aajkal

Single Copy	Rs. 10.00
1 Year	Rs. 100.00
2 Years	Rs. 180.00
3 Years	Rs. 250.00

: Address :

Business Manager (Journals)
Publications Division, East Block - IV, Level 7,
R. K. Puram, New Delhi-110 066
Tel. : (011) 26100207, 26105590 • Fax : (011) 26175516

Subscription amount may be sent through
Money Order / Demand Draft / Cheque / Postal Order

Demand Draft / Cheque should be in favour of
ADG (In-charge), Publications Division, Ministry of I & B, Payable at New Delhi

આગામી આકર્ષણ

મે ૨૦૧૫	જૂન ૨૦૧૫
પ્રવાસન ક્ષેત્ર	વૈકલ્પિક દવાઓ (Alternative Medicine)

જ્ઞાનપીઠ એવોર્ડ વિજેતા

ગાંધીકથાના રચયિતા નારાયણભાઈ દેસાઈ

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠના પૂર્વ કુલપતિ, વિખ્યાત ગાંધીવાદી અને ગાંધીકથાના રચયિતા એવા નારાયણભાઈ મહાદેવભાઈ દેસાઈનું ૯૦ વર્ષની વયે તાજેતરમાં અવસાન થયું. આ વિરલ વ્યક્તિના જીવનમાં ડોકિયું કરતાં જણાશે કે તેઓ સાચા અર્થમાં ગાંધીવાદી હતા.

૨૪ ડિસેમ્બર, ૧૯૨૪ના રોજ તેઓનો જન્મ વલસાડ ખાતે થયો હતો. તેઓએ તેમના જીવનનાં પ્રથમ ૨૦ થી વધુ વર્ષો મહાત્મા ગાંધીના સાબરમતી આશ્રમમાં અને સેવાગ્રામ આશ્રમોમાં ગાળ્યાં હતાં. જીવનનાં ઉચ્ચ મૂલ્યોનું શિક્ષણ તેઓને મહાત્મા ગાંધી, આચાર્ય વિનોબા ભાવે અને જયપ્રકાશ નારાયણના સાંનિધ્ય દ્વારા શીખવા મળ્યું હતું. તેઓએ શાળા શિક્ષણ પ્રાપ્ત નહોતું કર્યું, પરંતુ આશ્રમમાં જ આચાર્ય ભણશાળી, રાજકુમારી અમૃતકૌર, સાદિક અલી, આચાર્ય નરેન્દ્ર દેવ તથા ચક્રવર્તી રાજગોપાલાચારી જેવા અધ્યાપકો દ્વારા સમયાંતરે શિક્ષણ મળતું રહ્યું, કોઈ અભ્યાસક્રમ નહિ, કોઈ પરીક્ષા નહિ એવી તાલીમ તેઓને સેવાગ્રામની ખુલ્લી વિદ્યાપીઠ દ્વારા મળી. ૧૯૪૬ સુધી તેઓએ પિતા શ્રી મહાદેવભાઈ દેસાઈના સહાયક તરીકે ગાંધીજીના સચિવાલયમાં કાર્ય કરતાં શિક્ષણ પ્રાપ્ત કર્યું. સેવાગ્રામની પ્રાથમિક શાળા અને સુરત જિલ્લાના વેડછી ખાતેની ગ્રામશાળામાં શિક્ષક તરીકે તેઓએ કામ કર્યું. સમયાંતરે અખિલ ભારતીય શાંતિસેના તેમજ રાષ્ટ્રીય લોકસમિતિના મંત્રીપદ, પીસ બ્રિગેડ ઇન્ટરનેશનલનું ડાયરેક્ટર પદ સંભાળ્યું તથા 'ભૂમિપુત્ર' (ગુજરાતી), યકીન, બુનિયાદી યકીન, તરુણાયન (હિન્દી)નું સંપાદન કાર્ય સંભાળવા સહિતનાં સમાજ નિર્માણનાં કાર્યો કર્યાં. આ બધાં કાર્યોમાં નારાયણભાઈના ચારિત્ર્ય ઘડતરનું તત્ત્વ હતું, ગાંધીજીની નિકટતામાં પસાર કરેલ ૧૦ વર્ષ, વિનોબા ભાવેના ભૂદાન યજ્ઞમાં વિતાવેલ ૧૪ વર્ષ તથા જયપ્રકાશ નારાયણની સાથે શાંતિસેનાની કામગીરીમાં સમર્પિત ૧૮ વર્ષ.

૧૯૪૭માં નારાયણ દેસાઈ પરિવાર સહિત આદિવાસી ગામ વેડછી ખાતે સ્થાયી થયા અને અહીંથી જ તેઓનાં સાહિત્ય સર્જનની શરૂઆત થઈ. તેઓને સંયુક્ત રાષ્ટ્રનો શાંતિ પુરસ્કાર, નર્મદ ચંદ્રક, રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય અકાદમી પુરસ્કાર, રણજીતરામ સુવર્ણચંદ્રક, જમનાલાલ બજાજ એવોર્ડ, દર્શક એવોર્ડ, ઉમાશંકર-સ્નેહરશ્મિ જેવા નામાંકિત પુરસ્કારોથી સન્માનિત કરાયા છે. "મારું જીવન એ જ મારી વાણી" શીર્ષક હેઠળ મહાત્મા ગાંધીનું જીવનચરિત્ર લખવા બદલ તેઓને ભારતીય

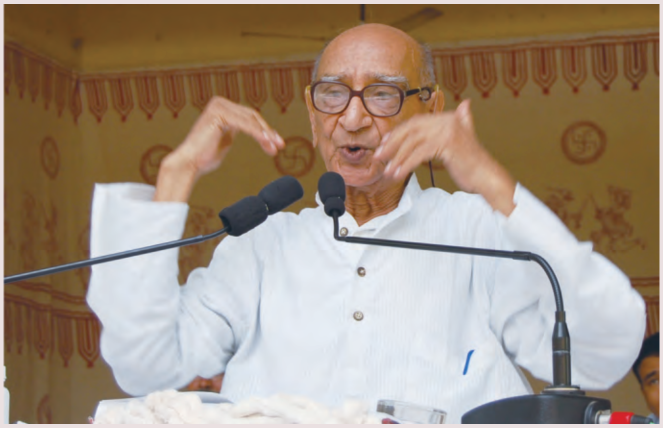

જ્ઞાનપીઠનો ૨૦૦૪ના વર્ષનો મૂર્તિદેવી એવોર્ડ મળેલ હતો. ચાર ભાગમાં લખાયેલ આ ગ્રંથ એક વિરલ રચનાત્મક સિમાચિહ્ન છે. આ કૃતિ દ્વારા ગાંધીજીના જીવન, ચિંતન અને તેઓએ આપેલ યોગદાનનું આત્મીય વિવેચન અને મૂલ્યાંકન કરાયેલ છે. આ ગ્રંથમાં વિશ્વવિભૂતિ મહાત્મા ગાંધીના પળેપળનું મહાકાવ્યાત્મક વિવેચન આલેખવામાં આવ્યું છે.

નારાયણભાઈ દેસાઈ ગાંધીકથા થકી બોલાતા લોક માધ્યમ તરફ વળ્યા હતા. તેમણે રાજ્ય, રાષ્ટ્ર અને વિદેશમાં ૧૦૮ જેટલી ગાંધીકથાઓ કરીને ગાંધી વિરોધી કેટલીક ગેરસમજ દૂર કરીને ગાંધીવિચારના અમૂલ્ય વારસાનો અહેસાસ કરાવ્યો છે.

અનેક ભાષાના જાણકાર એવા નારાયણભાઈએ ૫૦ જેટલાં પુસ્તકો લખેલ છે. તેઓની જાણીતી સાહિત્યિક કૃતિઓમાં "સંત સેવતા સુકૃત વાધે', 'રવિ છબી', "ટુવર્ડઝ અ નોન-વાયોલન્ટ રિવોલ્યુશન', 'મને કેમ વિસરે રે' 'અગ્નિકુંડમાં ઊગેલું ગુલાબ' તથા 'મારું જીવન એ જ મારી વાણી' (ભાગ ૧ થી ૪)નો સમાવેશ થાય છે. "અગ્નિકુંડમાં ઊગેલું ગુલાબ"માં પિતા શ્રી મહાદેવભાઈ દેસાઈનું જીવનચરિત્ર આલેખાયું છે જેને તેઓ પિતૃતર્પણ તરીકે ગણાવ્યું છે. મહાદેવભાઈએ જીવનનાં મોટા ભાગનાં વર્ષો ખાદી, નઈ તાલીમ, ભૂદાન-ગ્રામદાન, શાંતિસેના અને અહિંસક આંદોલન પાછળ ગાળ્યાં હતાં. તેઓએ સંપૂર્ણ ક્રાંતિ વિદ્યાલય, વેડછી દ્વારા સાચા અર્થમાં કેળવણી, તાલીમ અને વૈકલ્પિક જીવનશૈલીના ઘડતરનું કાર્ય કર્યું છે. દુનિયાભરમાં ચાલતી નિઃશસ્ત્રીકરણ અને પરમાણુવિરોધી ચળવળના સક્રિય કાર્યકર તરીકે તેમણે વિશ્વના ૪૦ દેશોમાં ભ્રમણ કર્યું હતું.

– શ્રી રાજેન્દ્ર ખીમાણી
કુલસચિવ
ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ

R.N.I. 48778/90
REGD. NO. GAMC 222/2015-2017
VALID UPTO 31-12-2017 ISSUED BY SSP AHMEDABAD
PERMITTED TO POST AT PSO AHMEDABAD ON 1ST OF EVERY MONTH
Licence to Post Without Prepayment No. CPMG/GJ/71/2014-15 VALID UPTO 31-12-2017

પ્રકાશન તા. ૨૫ માર્ચ, ૨૦૧૫
પોસ્ટિંગ તા. ૧ એપ્રિલ, ૨૦૧૫

પ્રકાશન વિભાગનાં ગુજરાતી પુસ્તકો

પુસ્તકનું નામ	કિંમત
માદામ ભિખાઈજી રુસ્તમજી કામા	૬૦-૦૦
ઠક્કરબાપા	૮૦-૦૦
સ્વામી દયાનંદ સરસ્વતી	૮૦-૦૦
ભારતના ગૌરવ ગ્રંથ	૭૦-૦૦
વૈજ્ઞાનિકો	૪૫-૦૦
ભારતીય જનતાના ઈતિહાસની રૂપરેખા	૭૦-૦૦
આંગણબાગની માર્ગદર્શિકા	૧૧૫-૦૦
આપણો રાષ્ટ્રધ્વજ	૧૧૦-૦૦
સંતો અને ભક્તકવિઓ (ભાગ-૧)	૪૫-૦૦
સંતો અને ભક્તકવિઓ (ભાગ-૨)	૫૬-૦૦
સૌંદર્ય મીમાંસકો	૫૦-૦૦
કાલીદાસ કહાની	૩૨-૦૦
વાલ્મીકિ અને વ્યાસ	૨૨-૦૦
સી. એફ. એન્ડ્રયુઝ	૧૫૦-૦૦
રામાયણ, મહાભારત અને ભાગવત લેખકો	૮૫-૦૦
દાર્શનિક અને ધાર્મિક અગ્રેસરો	૨૮-૦૦
તત્ત્વજ્ઞાનના આદ્યસ્થાપકો	૩૮-૦૦
ભારતીય જનજાતિઓ અતીતના ઝરુખેથી	૧૦૦-૦૦
રાજકુમારી નિહાલદે	૧૨-૦૦
દ્દષ્ટાઓ અને ચિંતકો	૫૦-૦૦
સરકતા સર્પગૃહની વાર્તા	૪૮-૦૦
કાકા સાહેબ કાલેલકર	૨૧૦-૦૦
સંગીતજ્ઞો	૪૫-૦૦
ગુજરાતના આદિવાસી નૃત્યો	૭૦-૦૦
ગુજરાતમાં જાગૃતિની લહેર	૭૨-૦૦
મૌલાના અબુલ કલામ આઝાદ	૭૫-૦૦
કવિઓ નાટ્યલેખકો અને આખ્યાનકારો	૭૫-૦૦
લાલબહાદુર શાસ્ત્રી	૭૦-૦૦
સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ	૮૦-૦૦
ગુરુનાનકથી ગુરુગ્રંથ સાહેબ સુધી	૧૬૦-૦૦
ગાંધી-સચિત્ર જીવનકથા	૧૨૫-૦૦
નાના સાહેબ પેશ્વા	૧૨૦-૦૦
મહાત્મા જ્યોતિબા ફુલે	૧૫૦-૦૦
	રૂ. ૭૦૫-૦૦
	કુલ રૂ. ૨૫૯૮-૦૦

યોજના કાર્યાલય
લોંગ લાઈફ હૉસ્પિટલ બિલ્ડિંગ, યુ.કો. બૅન્ક ઉપર,
પાલડી ચાર રસ્તા પાસે, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૭
ફોન : ૨૬૫૮૮૬૬૯, ૨૬૫૮૧૪૫૦
E-mail : yojanagujarati@gmail.com

YOJANA (GUJARATI), April 2015
O.I.G.S.

પ્રેષક :
તંત્રીશ્રી,
'યોજના' કાર્યાલય
પ્રકાશન વિભાગ, ભારત સરકાર
અંબિકા કોમ્પલેક્ષ, યુ.કો. બેન્કની ઉપર, પાલડી, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૭

Printed and Published by Dr. (Ms) Sadhana Rout, Additional Director General and Head on behalf of Publications Division, Soochna Bhawan, C.G.O. Complex, Lodhi Road, New Delhi-110 003

Printed By : **Sahitya Mudranalaya Pvt. Ltd.**, 55/15, City Mill Compound, Kankaria Road, Ahmedabad-380022 • Phone : 25469101-02
Director & Chief Editor : Deepika Kachhal **Dy. Director : Amita Maru**
For business queries/subsciption, please email at **pdjucir@gmail.com or call on (011) 26100207 / 26105590**